

Telegrafu

Organ național-bisericesc

2 ex. (Of.)
Asociațiunea pentru literatura română și
cultura poporului român

Sibiu
Str. Șaguna 8

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei
luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900
Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegrafu Român
strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori ne-
francate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiilor:

un șir petii 6 Lei pentru odată, dacă se pu-
blică de mai multe ori se dă rabatul convenit

Abonamentele și inserțiile

să se adreseze Administrației ziarului Te-
legrafu Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Porniri antireligioase

Tot mai numeroși sânt «ne-
bunii» cari zic întru inima lor că
nu este Dumnezeu. Ultimele
evenimente din Apus, combinate
cu atrocitățile înainte mergătoare
din împărăția roșie, o dovedesc
cu prisosință. Pe locul vechilor
altare, de preamărire a Dumne-
zeirii spectrul ateismului își flu-
tură, rânetu-i hidos.

Nu-ți trebuie spirit de critic,
nici iluminare de profet pentru
ca să tâlmăcești sensul unor
manifestări ce se descoper singure.

Nu-ți trebuie nici tăria de a
te ridica peste preferințele con-
fesionale, pentru a putea vedea,
în zelul de distrugere al Spanio-
lilor, preludiul unor prăbușiri pe
cari necredincioșii le pregătesc
lui Dumnezeu și fiilor Săi.

Catedrala «Hristos Mântui-
torul» din Moscova, o minune
arhitectonică înălțată de pietatea
Țarilor, în șase luni trebuie să
dispară de pe suprafața pământu-
lui. Așa sună hotărârea sovietelor.
Un fapt divers, pentru cititorul
anonim, Pentru noi ceva mai
mult: semne ale vremii. Ele
sporesc șirul îngrijorărilor ce

amenință de mai multă vreme
opera durabilă a creștinismului.

Turburările bisericesti ce a-
bundă în Apus, au legătură or-
ganică, cu ateismul din Rusia
sovietică. Luptele interne din
China, ce durează de trei ani,
în aceeaș Rusie își au inspira-
torul și sprijinitorul.

Spania s'a molipsit și ea de
această primejdioasă influență. O
mișcare pornită pentru schim-
barea ordinii de stat, prin înlă-
turarea monarhiei și întronarea
republicii, sfârșește cu prădarea
și dărâmarea mănăstirilor și cu
înscierea în Constituție a unui
articol ce pronunță solemn osânda
bisericii, peste ruinele ei încă
fumegânde. Căci noua republică
spaniolă nu mai recunoaște nici
o religie oficială.

Portugalia nu se lasă mai jos.

Și ceeace e mai de mirat,
însăși Italia fierbe până mai ieri
de certuri violente, între fascism
și papalitate, cari au sfârșit
printr'un acord, ce trece tineretul
sub influența cămășilor negre.

Consecvenți perceptului bi-
blic: «Bate-voi păstorul și se vor
risipi oile», acești șampioni ai
unei noi religii lovesc sistematic

în conducătorii bisericii, contând
cu anticipație pe niște succese
ieftine ce le dobândesc întot-
deauna măcar pentru scurtă durată.

Toate aceste porniri antire-
ligioase își au precedentul îndep-
ărtat. Ceeace se face astăzi în
Rusia ca și în Occidentul dina-
mitat sânt doar copii de pe clișeele
monstruoșităților revoluției fran-
ceze. Opera distructivă a acelei
formidabile mașini de război
contra creștinismului, Enciclo-
pedia, e reinvitată astăzi în
coloanele revistei sovietice de
propagandă antireligioasă, cu
titlul «Fără Dumnezeu». Iar imi-
tatorii zeloși și inconștienți poate
— ai unui Diderot, Helvetius,
d'Alembert și alți protagoniști ai
cugetării emancipate, sânt mulți,
ignoranți și primejdioși. Strigătele
sălbatică... «să strivim pe nele-
giuși» cu care adepții cultului
rațiunii trimiteau la eșafod pe
clericii creștini la 1789, au găsit
ecou, peste veacuri, în sufletele
strâmte ale stăpânitorilor de peste
Nistru cari le-au urmat cu străș-
nicie și «în mare».

Astăzi, biruitori la ei acasă,
împrăștie sămânța răsvrătirii în
cele paturi vânturi.

Și noi, cei ce credem în
Dumnezeu, așteptăm neputincioși
primejdiile apropiate? Nu: Bi-
serica de peste Prut le-a simțit
și a dat alarma. Conferința Păr.
VI. Burjacovschi dela Chișinău,
«Impotriva frontului antireligios»
(Misionarul, Nr. 7—8, 1931), iese
din cadrul obișnuitelor chemări
la luptă. Iar pentru viitorul con-
gres general al misionarilor, care
se va ținea și anul acesta în
urma inițiativei aceleiași biserici,
sânt așteptate desbateri intere-
sante, urmate de o intensificare
a propagandei religioase pentru
zăgăzuirea acestui flagel de care
ne resimțim și noi.

Căci problema ateismului va
formă punctul principal al discu-
țiilor congresului.

Grigorie T. Marcu.

Contra reducerii salariilor. Noul
ordin al guvernului, cu privire la sa-
larizarea Clerului, a produs vie agi-
tație între preoțimea noastră. În e-
parhia Moldovei, societatea clerului
«Ocotirea» a luat inițiativa unei în-
truniri a slujitorilor altarului pentru
a ridica protest energic împotriva re-
ducerii salariilor preoțesti.

FOIȘOARA

După alegere de preot

— Parte dintr'o predică —

...Iubită întru Hristos turmă, apă-
sată de năpăsturi, în aceste zile de
răsturnare morală și materială, dela
început îți laud faptele, văzând «Noul
Sion» strălucind alături, după atâtea
jertfe din partea cetățenilor acestei
instituțiuni sfinte.

Românii ortodocși nu mai sânt,
iubiții mei, «ocară celorce sânt întru
indestulare și hulă celor mândri», ci
sufletul nostru, ca o pasăre s'a izbăvit
din cursa vânătorilor care s'a sfărâmat.
Voi v'ați dat seamă de această fericire,
națională și confesională, căci faptele
vorbesc și exemplul e de urmat.

Văzându-vă terminată sfânta bi-
serică, aveți unde vă retrage în zile
de strămătorare, aveți unde alerga ori
când simțiți trebuința sufletească de-a
vă ruga.

Vă trebuia slujitor la altarul ri-
dicat, vă trebuia conducător sufletesc,
și v'ați pus toată speranța în slabele
mele puteri.

Imi dau seama, iubiților, de che-
marea de-a ținea de-apururi sus crucea
Mântuitorului, și de-a ținea veșnic
treze, în sufletul credincioșilor mei,
datoriile creștinești legate de jertfa de
pe Golgota.

Viața de până acum, în osteneală
mi-a fost, și-mi va fi, căci cea mai
mare bucurie imi este a învinge pie-
decile și-a trece peste ele.

Știu că mă așteaptă muncă, dar
nu fug de ea, pentru că nu mă tem.
Știu că mă așteaptă suferințe, dar
toate vor trece ca un vânt ușor, ce
nu poate decât să plece, dar nu să
rupă, spicele grâului și earba câmpului.

Din toate puterile neostenit mă
voi strădui, nu voi cruța osteneală,
nici cheltuială, voi face tot ce-mi
permit puterile și mijloacele, pentru
binele și înaintarea întru toate a po-
porului meu.

Rog deci pe bunul Dumnezeu
să-mi dea parte din sporirea lui Moisi,
din înțelepciunea lui Solomon și din
vitejia lui David, ca să pot fi tată a-
devărat poporului meu, sprijin celor
necăjiți și învingător al dușmanilor
bisericii și neamului.

Cred tare că, umbrat de puter-
nicul scut al Sfântului Duh, imi voi
putea îndeplini scopul vieții mele în-
tregi, pe care îl mărturisesc răspicat
pentru prima dată: pe parohienii mei
să-i fericesc și cu voia, cătră tot ce-i
adevărat, plăcut și bun să-i trag, să
fac din ei buni creștini și buni ce-
tățeni, învățându-i ce înseamnă a trăi
creștinește și românește.

Mă voi îngriji de sufletul votru
ca de scânteia d-zeiască, ca de un
amanet sfânt.

Simt marea îndatorire ca să
priveghez pentru înmulțirea și lățirea
feloaselor ce poate aduce sfânta no-
astră biserică, și primesc bucuros orice
sarcină asupra-mi.

Pentru toate acestea, un singur
lucru aștept dela voi: să-mi
ascultați sfaturile și să le împliniți,
spre mântuirea sufletului. Mântuitorul
ne strigă de 19 veacuri prin paginile
veșnic nouă ale cărții sfinte: «Ce
i-ar folosi omului de-ar câștiga lumea
toată, dacă-și va pierde sufletul?» sau
«ce-ar da omul în schimb pentru su-
fletul său?»

Manifestările de iubire și în-

credere ce-mi arătați, încurajează în-
ceputul și vor ajuta viitorul plin de
bune speranțe...

Chirion Păcurariu.

Pagina sociologică

Chestiunea socială

de Preotul GH. SECĂȘ
IV

1. Religie pur culturală, etero-
genă, imorală, dispartă, fatalistă: —
În ceeace privește religionea, se ca-
racterizează printr'o absență completă
a unei morale precise. Abee cuprinde
în mod vag ceva din legea natu-
rală, dar această rămășiță de morală
dispare aproape, e lipsită de sacn-
țiune și nu e formulată nici într'o
parte. *Religionea se rezumă în cult.*
Ea este numai exterioră, formalistă,
ceremonială, rituală, în acelaș timp
multiformă și incoherentă, din pricina
numărului excesiv al divinităților ado-
rate. Acest sistem religios nu este
decât un simbolism panteistic, priel-
nic tuturor pasiunilor și favorabil tu-
tutor crimelor. Asemenea religionea

Statul și Biserica Ortodoxă

de Dr. I. MATEIU

Nu-i mirare deci să vedem cum această absență de preocupări bisericești în sbuciumul oamenilor noștri politici, ne-a dus la stări de lucruri atât de absurde, încât ele ar fi aproape de necrezut, dacă n'am avea sub ochii noștri realitatea *pro-belor*. Priviți în paralelă cifrele bugetului 1931 și vă minunați:

Statul acordă din tezaurul public: Episcopiei ortodoxe din Cluj Lei 1.491.600—

Episcopiei reformate din Cluj Lei 1.516.034—

Episcopiei ortodoxe din Oradea Lei 1.465.680—

Episcopiei unite din Oradea Lei 1.899.757—

Academiei teologice ortodoxe din Cluj Lei 1.418.640—

Academiei teologice reformate din Cluj Lei 1.576.013—

Statul plătește pe:

Consilierii patriarhali lunar cu Lei 12.580—

Consilierii maghiari (canonici) cu Lei 15.090—

Consilierii uniți (canonici) cu Lei 17.140—

în total Statul plătește pentru:

Biserica ortodoxă 58 consilieri cu un total de Lei 7.754.880—

Biserica catolică 49 Canonici cu un total de Lei 9.269.300—

Statul plătește pentru:

Biserica ortodoxă 73 Protopopi (la circa 13 milioane credincioși).

Biserica unită 78 Protopopi (la 1.200.000 credincioși).

Și pentru a avea o iconă generală a situațiunii, vom arăta cât reprezintă în procente, sumele acordate Cul-

telor pe 1931, raportate la numărul sufletelor:

Ortodoxii (12.900.000) suflete primesc Lei 613.060.119— deci 47%.

Uniții (1.200.000 suflete) primesc Lei 105.320.669 deci 87%.

Catolicii împreună (2.650.000 suflete) primesc Lei 158.140.741— deci 124%.

Luteranii (300.000 suflete) primesc Lei 17.637.698— deci 58%.

Reformații (600.000 suflete) primesc Lei 53.252.767— deci 88%.

Unitarii (70.000 suflete) primesc Lei 9.054.284— deci 129%.

Mohamedanii (160.000 suflete) primesc Lei 12.498.554— deci 78%.

Iar dacă s'ar fi respectat, pe lângă proporția numerică, și celelalte 2 criterii de subvenționare, stabilite în art. 31 din Legea Cultelor, anume situația materială și nevoile reale ale fiecărui Cult, se ajungea la astfel de rezultate, cari făceau de prisos subvenționarea unora dintre Culte, sau în orice caz, reducerea lor la sume foarte mici.

Căci este suficient să ne amintim, cum de pildă, Cultul catolic dispune numai în moși de fantastică întindere de 586.121 jugăre, apoi numeroase imobile mari prin toate orașele Ardealului și în fine considerabile valori mobile, cari toate laolaltă reprezintă sume de miliarde. Mai puțin strălucită, dar desigur respectabilă, se prezintă și situația materială a celorlalte Culte minoritare, cari toate s'au bucurat de largă ocrotire a Statului unguresc. Pe când Biserica ortodoxă din

Ardeal, abia dispunea de 1012 jugăre pământ și câteva imobile modeste, prin cele 3 centre ierarhice de odinioară.

De altfel *conscrierea averilor bisericești*, întreprinsă de Ministerul Cultelor în 1925, a dat rezultate neașteptate. Intre altele s'a constatat, că se pot întreține *integral* din mijloace proprii: 2% din parohiile ortodoxe ardelenice și 3% din cele ortodoxe al vechiului regat, apoi 5% din cele unite, 21% din cele maghiare unitare, 23% din cele maghiare reformate, 53% din cele maghiare catolice și 85% din cele luterane. [Cf. A. Lapedatu, discurs rostit în Senat la legea Bisericii Ortodoxe din 1925].

Dat fiind interesul Cultelor minoritare de a declara venituri cât mai mici, spre a obține subvenții cât mai mari dela Statul românesc, desigur că aceste cifre trebuie să fie majorate cu cel puțin 50%, spre a ne apropia de adevărata lor stare materială.

În asemenea condițiuni este ușor să ne dăm seama, că sistemul actual de subvenționare constituie cea mai neînchipuită privilegiere a Cultelor minoritare, dar în același timp și cea mai dureroasă *sacrificare* a Bisericii ortodoxe.

O schimbare urgentă și radicală a acestui sistem politic, fundamental greșit, se impune mai presus de orice controversă. Soluția este limpede, pentru cei cari cunosc precis problema bisericească. Anume *arbitrarul bugetar* de astăzi, în funcție de superficialitatea și atotputernicia ministerială,

trebuie să fie înlocuit cu siguranța de drept a *legii de Stat*. Ne trebuie deci o lege specială a subvenționării Cultelor, așezată pe principiile art. 31 menționat mai sus.

E de mirare, că ea n'a fost întocmită până acum, deși o prevedea demult art. 21 din legea de organizare a Bisericii ortodoxe dela 1925, cum și art. 32 din legea pentru regimul general al cultelor.

Art. 21 spune lămurit:

„Statul, va pune la cerere, prin Ministerul Cultelor, la dispoziția Bisericii, sumele necesare pentru a *complecta* — după norme generale, *stabilite prin lege* și în armonizare cu salariile funcționarilor publici — veniturile Clerului și plata funcționarilor eclesiastici și pentru a acoperi și alte lipsuri materiale“.

Prin urmare, această lege va avea să stabilească norme generale, nu numai cu privire la *salarizare*, ci și relativ la sumele pe cari Statul le pune la dispoziția Bisericii pentru alte nevoi materiale ale ei. Cu alte cuvinte, Legea vizează o *rezolvire complectă* a problemei bisericești bugetare. Iată, de ce ea are o importanță atât de covârșitoare.

Dar pentru ca legea să fie întocmită, art. 21 o condiționează de o lucrare *prealabilă*, când spune textual: „Însă numai după o prealabilă constatare a necesităților față de veniturile, de cari dispun părțile constitutive bisericești, cari reclamă ajutoare“.

Această operațiune este destul de dificilă. Totuși ea a

antică se toarnă obișnuit pe caracterul fiecărui popor și se acomodează cu plăcere pornirilor fiecărei rase. Ea se multiplică și se ramifică la infinit. Fiecare grup omenesc are zeii săi particulari și zeii i se aseamănă. Există zeii obsceni pentru depravați și zeii iălhari pentru hoști. Popoarele războinice au zeii războinici, popoarele lucrătoare ale pământului au de cei agricoli și rustici. Scurt, religiunea este un haos, dar în acest haos o idee unică centralizează totul. Această idee, este că Forța, Forța oarbă, sub numele de fatalitate, (Fatum, *αὐαγκη*), prezidează totul, guvernează totul și este terminul ultim a toate. Este acesta un principiu brutal și simplist care umple asemenea și Legislațiunea.

2. Legislațiunea: — Aceasta din urmă este și ea, în ansamblul lumii antice, diversificată și dispartă în mod extrem; dar are și ea în toate o notă comună care consistă în apoteoza universală a Forței. Legea antică dă totul bărbatului și nimic femeii, totul tatălui și nimic copilului, totul omului liber și nimic sclavului, totul cetățeanului și nimic străinului, totul nobilului, sau războinicului și nimic, meșteșugarului sau celui sărac. Pentru-ce? pentrucă în ochii ei cei slabi nu contează. Ea este legea celui

mai tare, dreptul învingătorilor. Iată pentru ce ea rezervă toate privilegiile sale pentru o singură ființă, favorizată, superioară, — *pater familias* și *civis romanus*, în care concentrează toată viața politică și oficială a societății. Acest personaj sfânt, investit cu un fel de pontificat legal, este singurul în drept să comande, să voteze, să lupte. Restul are să tacă să lucreze să asculte, să sufere, să moară și n'are nici-o importanță. Este gunoii viu pe care cresc și se desfășoară florile orgolioase ale Selecțiunii.

Se formează un gen dublu omenesc (Patricieni și Paris).

— Această selecțiune, rezultând din lupta pentru viață devenită universală nu numai între popoare, dar între indivizi chiar, ajunge la formațiunea unui gen omenesc superior, aristocratic, semeț, războinic, dictatorial, sub care genul omenesc ordinar formează o literă pentruca să zicem așa și vegetează disprețuit. Patricienii toate datoriile astfel se prezintă omenirea în antichitate. Astfel este rezultatul final al stăpânirii Forței și-al Egoismului substituit celui al Uniunii și-al Dragostei.

Din acest regim păgân se naște individualismul. — Regimul acesta păgân are ca efect inevitabil desvol-

tarea în supremul grad a individualismului. De fapt individualismul nu întârzie niciodată să apară acolo unde Forța este stăpâna suverană. Forța brutală, pur animală ca aceea care domnia atunci, este egoistă de natura sa, și prin urmare cutropitoare, acaparatoare și tiranică.

Principalele manifestațiuni ale acestui individualism: 1. în Familie; 2. în Proprietate. — Manifestațiunile cele mai caracteristice ale acestui individualism păgân rezidă mai ales în organizațiunea Familiei și a Proprietății.

Absolutismul tatălui de familie: Regimul care guvernează și una și cealaltă se exprimă printr'un singur cuvânt *Absolutismul*. În familie acest absolutism se manifestează prin dreptul de viață și de moarte acordat tatălui de familie asupra tuturor supușilor săi casnici fără deosebire: asupra femeii sale, copiilor și sclavilor săi. Fiecare cetățean este în casa sa tată, rege și preot, și în virtutea acestui titlu întreit, el cumulează toate puterile: este legislator, administrator, sacrificator. Atât cât trăiește, copiii săi, chiar adulți și în etate, sunt plecați sub el până la moarte, fie ei apoi magistrați, generali sau consuli. N'au nici-o avere proprie și cu mari difi-

cultăți numai le acordă legea o *goniseală*, când sunt militari sau funcționari (peculium castreusae et quasi-castreusae). Când privește femeia ea este în mod egal sub tutelă pentru toată viața. Niciodată nu posedă nici nu administrează nimic prin sine. Este o minoră perpetuă asupra căreia tatăl sau bărbatul dispune cum vrea: *Absolutismul proprietarului*. — Să vedem acum proprietatea. — Același absolutism conferit cetățeanului, războinicului, tatălui de familie, este acordat prin lege proprietarului. Ceeace este pentru supușii săi, vorbind după lege, va să zică un despot, este și pentru bunurile sale. De acestea ca și de aceia are dreptul să facă orice va voi. În antichitate, proprietarul este mai mult decât stăpânul proprietății sale, el îi este Dumnezeu.

Triumful celor mai tari ajungând la formațiunea unei aristocrații de învingători privilegiați: — Puterea omului, proclamat suveran prin legea forței, nu poate fi mai mică asupra lucrurilor decât asupra persoanelor. Dacă el are deja asupra acestor din urmă o stăpânire absolută, prin dreptul de cucerire oarecum, este logic și firesc ca să aibă o stăpânire, nu mai puțin absolută, asupra bunurilor din posesiunea sa. Această putere

fost întreprinsă, cum spuneam, în 1925 de către Ministerul Cultelor, însă dosarele strânse nu s'au putut studia complet, atât din cauza plecării guvernului, cât și în parte, din lipsa de precizie a datelor. Lucrarea trebuie reluată și dusă la capăt cu toată stăruința, după o verificare atentă nu numai în biurouri, dar unde e nevoie și printr'un control la fața locului. Mai complicată se prezintă această consemnare de venituri în ce privește Cultele *minoritare*, cari având numeroase averi în imobile, bunuri, efecte, etc. reclamă timp și trudă multă, spre a fi cunoscute exact. Dar și aici Statul are mijlocul de a împiedica inconvenientele, servindu-se de experți cinstiți, bine orientați în viața și organizația acestor culte.

Stabilindu-se, în temeiul acestei lucrări, măsura capacității de plată a Bisericii ortodoxe, Statul la rândul lui va calcula partea de contribuție ce revine în sarcina tezaurului public. Abia după aceasta va trece la alcătuirea *legii de subvenționare*, care prin caracterul ei juridic are să garanteze cât mai bine drepturile Bisericii la ajutorul Statului, înălțându-i nesiguranța în care o ține astăzi puterea executivă, cu politiceștile ei chirurgii bugetare.

Cum însă partea esențială a legii de subvenționare este, după credința noastră, problema *salarizării* Clerului și funcționarilor bisericești, ne întrebăm cu drept cuvânt, cari au să fie *criteriile* ei? Ni se

pare, că ele pot fi deduse din însăși litera și spiritul art. 21 des pomenit aici. Mai întâi, Clerul și funcționarii trebuie întreținuți de chiar instituția a cărei slujitori sunt, adică de *Biserică*. Și numai întrucât mijloacele acesteia nu ajung, să vie concursul Statului. Deci, *salariu dela Biserică complectat de către Stat*. Am putea numi această soluțiune sistemul *salarizării mixte*. El este adoptat de către acele Țări, unde Biserica, organizată pe bază autonomă, se găsește în *alianță* cu Statul.

Intrucât Legea statutului funcționarilor publici, recunoaște prin art. I eclesiasticilor calitatea de funcționari *publici*, urmează în chip logic să li se aplice și lor *aceleași* norme de salarizare, cu recunoașterea dreptului la *gradații*. Iată al doilea criteriu. Și în sfârșit *pensionarea* Clerului și a slujitorilor bisericești în sarcina Statului. În acest scop, ei vor rămânea și pe viitor membrii ai *Căsei de pensuni*, făcându-li-se reținerile legale, iar Eparhiile cu fondurii proprii de pensuni le vor vărsa la Stat, în condițiunile ce se vor stabili pe temeiul unui acord.

Și acum o ultimă observație. În rândurile unei părți a Clerului ortodox, s'a ivit un curent ostil principiilor fixate de art. 21 relativ la salarizare. Anume se cere, ca salarizarea să se facă *integral* de către Stat, cu neglijarea calculărilor *veniturilor*, pe cari preoțimea le are dela *Biserică*. Clerul pretinde, că în concepțiunea art. 21 nu-și vede asigurată

juridicește, existența materială, deoarece neprevăzându-se dela Stat un *salariu fix*, ci numai o *complectare* prin subvenție, aceasta n'ar fi exigibilă în justiție.

Mai întâi, însăși ideea alergării Preotului la Tribunale, pentru incasarea salariului, trebuie să ne repugne. Aceasta ar însemna, să aducem Clerului și Bisericii ortodoxe o adâncă și nemeritată ofensă. Deci, să înlăturăm din discuție asemenea ipoteze jignitoare, oprindu-ne numai la substratul de drept al chestiunii. Din moment, ce membrii Clerului sunt decretați *funcționari publici*, aceasta înseamnă garantarea legală a unui complex de drepturi, printre cari evident cel dintâi este dreptul la salariu. Astfel și pentru ei are *caracter de salariu* tot ceea ce primesc, în mod regulat și constant, ca echivalent în bani sau în natură, pentru servicii prestate în strânsă legătură cu funcțiunea lor. *Origina* acestui echivalent material ca și *modalitățile de achitare*, nu atinge întru nimic aspectul juridic al salariului. Cât pentru dreptul de acțiune în justiție, dacă e să-l discutăm teoretic — căci practic îl socotim imposibil — apoi el rămâne întreg nu numai în cazul *salariului*, ci pentru *orice fel* de revendicări sau prestațiuni cu titlu just. Aceasta este o normă elementară de drept comun.

În consecință, motivele de îngrijorare invocate de Cler, trebuie să dispară. Interesele de viață ale preoțimei vor fi bine apărate în concepția art. 21, pentru că ele se confundă cu ale Bisericii însăși, care va avea toată grija, ca soluțiunile, ce se dau în această problemă capitală, să fie în perfectă concordanță cu aspirațiunile ei legitime.

INFORMAȚIUNI

Peatra fundamentală a unei capele, pe locul din câmpia Turzii, unde a fost asasinat Mihai Viteazul, se va pune în luna Octombrie din acest an. Prezența Suveranului pe acel loc istoric va ridica și mai mult solemnitatea actului.

Având în vedere greutățile cu care luptă părinții, ministerul instrucțiunii a hotărât ca portul uniformelor, pentru elevii și elevele școlilor secundare, să nu fie obligator. — Ușurarea greutăților, pentru preoții cu copii de școală, se va face abea atunci, când se vor achita în sfârșit salariile de pe lunile trecute ale anului.

Calendarul Bunului Creștin vechiul calendar arhidiecezan, în editura *Librăriei Arhidiecezane, Sibiu*, se află sub presă și va apărea la începutul lui *Noemvrie*. Invităm *instituțiile și firmele, care doresc să trimită inserate pentru calendar, să se adreseze editurii*.

S'a stins. Toate încercările științei și cheltuielile de multe milioane de lei, pentru a stânge sonda dela Moreni a societății «Romano-Americană», n'au izbutit. Sonda a rezistat timp de doi ani și patru luni. În 18 Septembrie 1931 sonda dela Moreni s'a stins însă deodată și pe neașteptate...

Pomenire. Lângă Câmpina, pe locul unde s'a prăbușit avionul neuitatului erou Aurel Vlaicu, s'a făcut în 20 Septembrie, la 18 ani dela moartea sa, o pioasă comemorare. Un generos creștin, directorul fabricii de avioane dela Brașov, a dăruit la sfârșitul solemnității cinci mii de lei pentru îngrădirea cu grilaj a troiței, ridicate la fața locului întru amintirea celui ce s'a sfârșit cu năpraznică moarte.

Sfințire de capelă. În ziua de 20 Septembrie 1931 s'a sfințit capela ortodoxă dela întreprinderile forestiere «Feltrinelli» din comuna Tâlmaci, județul Sibiu. Actul sfințirii l-a săvârșit consilierul arsepiscopesc, Dr. Andrei Gălea. Capela a fost ridicată și înzestrată cu cele necesare pentru serviciul dumnezeesc de către dl Oscar Grüner, directorul întreprinderilor forestiere «Feltrinelli». De acum înainte credincioșii noștri, muncitori și angajați la aceste întreprinderi, au locaș de închinare, ear preotul lor, Ștefan Medesan, are unde le servi și Sfânta liturgie.

Știrea dată de mai toate ziarele, că fiscalul ar fi sequestrat un copil basarabean, al cărui părinte n'a putut plăti dările, *nu se adevărește*. S'a deschis adacă o anchetă, despre al cărei rezultat se anunță următoarele: *Autoritățile au descoperit că nu fusese vorba de sequestrarea unui copil de către organele fiscalului, ci de pedepsirea unui nebunatic copil de către însăși mama lui, care l-a închis într'un loc oarecare ca pedeapsă pentru purtarea cu care o supărase.*

ȘTIRI LOCALE

Se aduce la cunoștința contribuabililor, din partea Administrației financiare Sibiu, că moștenitorii sânt datori ca, în termen de 5 luni dela data decesului, să declare Administrației financiare sau percepătorului fiscal respectiv averea rămasă pe urma defunctului, valoarea ei în momentul morții și partea ce li se cuvine, — pe formulare oficiale anume întocmite de ministerul finanțelor, care formulare se găsesc la Administrația financiară sau la percepția respectivă; în caz contrar se fac pasibili de amendă egală cu jumătatea impozitului ce să va stabili.

Pentru fondul căminului pentru bătrâni, dl Dr. *Lucian Borcia* avocat în Sibiu a dăruit suma de *Lei 1500* întru pomenirea veșnică a iubitei sale mame decedată la 13 Dec. 1930. Cu această sumă s'a întemeiat *Legatul Maria Borcia născută Cioran* aparținător fondului căminului. Tot la acest legat a dăruit *Lei 100* dl *Ionel Todoran*, nepot al decedatei. Pentru aceste daruri creștinești mulțumește cu adâncă recunoștință: Prof. *Timotei Popovici*, președ. societății.

Poșta redacției

Dlul I. V. din Blaj. Am citit și noi Teofonul neo-papistașilor de pe Târnave din ultimul număr al «Unirii», prin care se critică hotărârea Sf. Sinod cu privire la timpul serbării Paștilor în anul acesta.

Dă-le, rogu-te, statul că nu numai să serbeze Paștile, ci să introducă pe de-a-ntregul și cultul papistaș în bisericile lor și atunci nu-i va mai dura capul când serbăm noi praznicul zilei luminate a Învierii Domnului.

Pentru că a critica și a-ți bate joc de o hotărâre a unei înalte instituțiuni bisericești, și apoi totuși a te acomoda acestei hotărâri, pe frică de a nu-ți rămânea bisericile goale nu este jînta omului cum se cade.

nelimitată purcede în mod rațional din unicul principiu atunci în vigoare, acela tocmai pe care școala darvinistă modernă retrogradând cu 20 de veacuri l-a pus din nou în vigoare, — principiul triumfului celor mai tari.

Selecțiunea egoismelor. — Principiul în chestiune este esențial aristocratic prin forța chiar a lucrurilor, căci în cadrele unui regim social întemeiat pe război și pe concurența vitală, este evident că toată lumea nu este chemată să triumfeze. Există învingători și învinși, este inevitabil. Și prin urmare există privilegiați și desmoșteniți. Este rezultatul logic al acestui mare duel neegal care are loc între cei tari și cei slabi. Sfârșitul acestui duel este triumful unei minorități și-a unei elite. Restul oamenilor este sacrificat și nu poate să fie altfel: *Paucis humanum vivit genus*. Nu există de fapt destule bunuri în lume pentru a da satisfacțiune tuturor egoismelor în acelaș timp. Trebuie deci, pentru ca cutare egoism în parte să obțină posibilitatea de-a se desfășura în proporții considerabile, ca în jurul lui toate celelalte egoisme susceptibile de a-i face concurență, să fie reduse la neputință și puse în stare de-a nu se putea desfășura la fel, — altfel rivalitatea lor ar opri pe

primul în dezvoltarea sa. — Tocmai, pentru a se desbarasa de o asemenea concurență, cei mai tari au avut întotdeauna grijă, dela început, de-a se coaliza pentru a zdrobi sau a aservi restul oamenilor. În toată vremea, răboinicii, nobilii, bogații, puternicii de orice specie, se nevoiră ca să concentreze autoritatea și proprietatea în mâinile lor, în detrimentul multimei, așa încât aceasta a sfârșit, într'o bună zi, prin a fi juridic și politic anihilată.

Ventre Plutocrației (la Roma anume). — Aristocrația triumfătoare a urmărit apoi, în sânul său chiar, mare operă de selecțiune, de eliminare și de concentrare pe care a îndeplinit-o mai întâi asupra celorlalte clase, și atunci se vede producându-se curiosul fenomen al formațiunii unei aristocrații în aristocrație. Această nouă selecțiune, nu mai puțin sălbatică decât prima, este îndeplinită, anume la Roma, prin clasa uzurieră și răboinică a Senatorilor și-a Cavalerilor. După o luptă seculară a Patriciatului împotriva Plebeiatului, acesta din urmă sfârșește prin a fi învins în pofida energiei triburilor săi. El sucumbă cu Grallii, cu Marius și cu Catilina, Răinat prin uzură și decimat prin războaie, sfârșește prin a deveni o bucată flămândă, văzându-se pentru o bucată de pâine, primului dictator venit. (Din l. franceză).

Nr. 669/1931

(78) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Merghindeal, protopopiatul Agnita, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul cu întregirea dela stat, conform celor fasonate în coala B.
2. Sesiune parohială veche 6 jug. 1439 stg. p. și 14 jug. primit prin Ref. agrară și folosirea locului de casă parohială și a cimitirului nou.
3. 8 stg. lemne de foc din pădurea comunală, conform uzului.
4. Stola uzitată în tract.

Concurenții își vor înainta cererile și documentele convenite subsemnatului oficiu protopopesc în termenul prescriș și, cu prealabila încunoștințare a acestuia, se pot prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu credincioșii.

Agnita, la 18 Sept. 1931.

Oficiul protopopesc ort. rom. al Agnitei în înțelegere cu consiliul parohial din Merghindeal.

Emil Păcală
protopop.

Post vacant

Căutăm reprezentanți, pentru muncă ușoară. Reprezentanția noastră puteți primi, pentru că nu trebuie știință de meserie. În cazul de primire după 3 luni primiți salariu fix. Ofertele sub «500—1000 lei», — rugăm a preda la administrația ziarului. (38 b) 2—2

Nr. 842/1931

(77) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Micfalău, protopopiatul Sf. Gheorghe, se publică prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela cea dintâi apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Întregire dela stat, conform coalei B.
2. Casă parohială cu dependențe și grădină de legume.
3. Sesiune parohială de 6 jug. și 200 st. □ (cimitirul nou)
4. Simbric: câte o ferdelă veche (25 litri) de porumb sfărmit și o ferdelă veche de ovăș dela familiile întregi (circa 100 familii); 1/2 ferdelă porumb și 1/2 ferdelă ovăș dela familiile mixte și dela văduvi (circa 60 familii) iar dela zileri o zi de clacă sau contra valoarea ei (circa 30 familii)

5. Competința de lemne, în bani: câte 20 Lei dela familiile întregi și câte 10 Lei dela cele mixte și văd.

6. Venitele stolare, conform hotărârii adunării parohiale din 30 Mai 1926.

Fiind credincioșii maghiarizați, se cere dela candidați să cunoască limba maghiară, având să țină predicile în această limbă.

Reflecții își vor înainta cererile de concurs, provăzute cu documentele necesare, în termen subsemnatului oficiu protopopesc și se vor prezenta și în parohie spre a fi cunoscuți de credincioși.

Sf. Gheorghe, la 26 August 1931.

Oficiul protopopesc ort. rom. Sf. Gheorghe, în înțelegere cu consiliul parohial din Micfalău.

Aurel Nistor
protopop.

Nr. 301/1931

(75) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Dobârca, protopopiatul Mercurea, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreunate cu acest post sânt:

1. Salariul dela Stat conform coalei B.
2. Sesiune preotească 11 jug. 138 st. □, fânaș și arătură.
3. Stola statorită în tract.
4. Doi stânjini lemne de foc dela comuna politică.

Reflecții să-și înainteze cererile cu documente necesare în termenul deschis oficiului protopopesc din Mercurea, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercurea, 19 August 1931.

Oficiul protopopesc ortodox român în înțelegere cu consiliul parohial respectiv.

Avr. S. Pecurariu
protopop

A apărut:

Biserica Neamului și drepturile ei

Discurs rostit la discuția generală asupra proiectului de lege a Cultelor, în ședința dela 27 Martie 1928, a senatului român de

Dr. Nicolae Bălan
Arhiepiscop și Mitropolit

Un elegant volum de 120 pagini
Prețul 40 lei, plus spese postale 10 lei
Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu.

VIOLINE

Viole

Mandoline

Ghitare

Arcușe

Coarde de tot felul

Scaune pt. violine

Diapasoane

Surdine

Sacăz

Cutii pentru violine

Pupitre pentru note

etc.

se găsesc de vânzare
la **Librăria Arhidiecezană din Sibiu**,
cu prețurile cele mai moderate.

A apărut și se află de vânzare
la Librăria Arhidiecezană:

Introducere în sfintele cărți
ale

Testamentului Vechiu

de Arhipresviterul-Mitrofor **Dr. VASILE TARNAVSCHI** prof. titular la Facultatea de teologie din Cernăuți.
Prețul Lei 400.—. La comanda se alătură Lei 20.— pentru spese postale.

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului
Andrei Șaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la

Librăria Arhidiecezană din Sibiu
Prețul: 25 Lei

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se pot procura, manualele de religie aprobate de Sf. Sinod pentru școlile primare:

NICOLAE CRIȘMARIU

Istorie biblice ed. IX Lei 20

Istorie bisericești „ V „ 20

Catehism „ V „ 20

A apărut în Biblioteca

La Vatra sufletească a Neamului

Nr. IX

Cum s'a făcut unirea cu Roma în Ohaba-Forgaciu?
(Banat)

Demascarea unor siluiri și fraude
de

Dr. Gh. Ciuhandu

consilier-referent eparhial, Arad.

Se poate procura dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. Prețul Lei 25.—, plus spese Lei 5.—.

A apărut în ediție nouă:

Frumoasa din Nor

și alte povești, de **E. HO-DOȘ**. Volumul conține, pe 196 pagini, 12 dintre cele mai frumoase povești din popor. Se află la: Librăria Arhidiecezană, în Sibiu. Prețul 60 lei și porto.

Dela Librăria Arhidiecezană se poate procura:

Plângerile lui Ieremia

și

Critica mai nouă

de

NICOLAE NEAGA

Profesor la Academia de Teologie

Prețul Lei 25.— plus spese postale Lei 15.—

La Librăria Arhidiecezană în Sibiu se află de vânzare

Registre de tot felul

◆ legate și broșate ◆

pentru parohii, bănci, oficii și particulari cu

— pr. țuri moderate —

Au mai apărut de

NICOLAE NEAGA

profesor la Academia teologică

1. „Tatăl-Nostru“ 50 pag. Lei 15 (tâlcuire)

2. „Plângerile lui Ieremia“... Lei 25

3. „Contribuții la lămurirea textelor mesianice din cartea Facerii“ Lei 17

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate procura

CURS

de

Indrumări misionare

pentru folosirea studenților în teologie, preoților parohi și misionarilor eparhiali

de

Dr. VASILE GH. ISPIR

profesor la Facultatea de teologie din București.
Prețul Lei 440.—, plus spese postale Lei 20.—

A APĂRUT

BISERICA IMPOTRIVA CONCORDATULUI

Declarațiunea Episcopatului ortodox român prezentată la discuția pentru ratificarea Concordatului, în ședința dela 23 Mai 1929, a senatului român de

Dr. NICOLAE BĂLAN
Arhiepiscop și Mitropolit

Prețul Lei 30.— + spese Lei 5.—.
Se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, trimițând prețul prin mandat poștal.

In editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu:

HRISTU ANDRUTSOS

profesor la facultatea de teologie din Atena

DOGMATICA

bisericii ortodoxe răsăritene

Traducere autorizată

de

Dr. DUMITRU STANLOAE

profesor la Academia teologică „Andreiană“

Prețul Lei 300.—, plus spese postale Lei 20.—

Librăriilor și direcțiunilor institutelor teologice pentru comanda de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

In editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane a apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană din Sibiu:

Istoria Desrobirii Religioase a Românilor din Ardeal

în secolul XVIII

de

SILVIU DRĂGOMIR

profesor universitar, membru al Academiei Române

Vol. II

cu 75 documente anexate.

Prețul Lei 400, plus spese de poștă Lei 20.

Volumul I costă Lei 200

A apărut în editura Comisiunii administrative a Tipografiei arhidiecezane și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană de aici din Sibiu broșura:

„Profetii mesianice în vechiul Testament“

texte alese de dl **NICOLAE NEAGA**, profesor suplent la Academia teologică „Andreiană“, din Biblia publicată sub îngrijirea Sfântului Sinod în 1914, cari texte, pentru că să fie cât mai accesibile la instrucțiunea din Exegetică în institutele teologice sunt înzestrate cu titluri în conformitate cu importanța lor mesianică. Prețul unui exemplar e Lei 55.—. Librăriilor și direcțiunilor institutelor teologice pentru comanda de cel puțin 10 exemplare li se dă 20% rabat.

Librăria Arhidiecezană.

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.